МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормування в обліку

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 6 від 27 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	**Нормування в обліку**
Викладач (-і)	Сас Людмила Степанівна, д.е.н., проф. кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(097)1798462
E-mail викладача	liudmyla.sas@pnu.edu.ua
Формат Дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного Навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4105
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до курсу

Сучасні умови господарювання висувають нові вимоги щодо систем і методів управління виробництвом. В розробці нових стратегій управління витратами першочерговим є вдосконалення методів їх обліку. Дисципліна присвячена вивченню основних методів обліку й нормування витрат, що притаманні вітчизняній та зарубіжній обліковій практиці, а такожвизначеннюнапрямівудосконалення системи обліку й управління витратами на вітчизняних підприємствах.

3. Мета та цілі курсу

Мета вивчення дисципліни:формування системи теоретичних знань і набуття практичних навичок з нормування витрат підприємств різних видів діяльності – промислових, будівельних, сільськогосподарських, транспортних.Основними завданнями вивчення дисципліни “Нормування в обліку” є ознайомлення студентів з метою, методологічними засадами, методикою нормування, відображенням в облікувитрат підприємств різних видів діяльності – промислових, будівельних, сільськогосподарських, транспортних.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК04.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Фахові компетентності:

СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальностібізнесу.

СК02. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами законодавства та менеджменту підприємства.

СКО3. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків.

СК04. Здатність формувати фінансову звітність за міжнародними стандартами, коректно інтерпретувати, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень.

СК05. Здатність застосовувати методи і методики аналітичного забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та/або асиметричності інформації.

СК06. Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної стики в процесі практичної діяльності.

СК07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.

СК08. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.

СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК10. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування.

СК11. Здатність застосовувати методичний інструментарій формування та використання обліково-аналітичної інформації у відповідності до стратегічних цілей господарюючих суб'єктів.

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

ПР10. Збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантноїінформації в цілях прийняття управлінських рішень.

ПР14. Обґрунтовувати вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій дляобліку, аналізу, аудиту та оподаткування в системі прийняття управлінських рішень з метою їхоптимізації.

ПР17. Готувати й обґрунтовувати висновки задля консультування власників, менеджменту суб'єктагосподарювання та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту,оподаткування.

ПР19. Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні	14
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
I	071 Облік і оподаткування	Другий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин (денна форма навчання/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Нормування в обліку : сутність, нормативне регулювання, методи, порядок здійснення 1.1.Значення нормування в обліку. Система державного регулювання, порядок встановлення та документального оформлення норм витрат 1.2. Сутність норм витрат матеріалів 1.3. Методи розробки норм витрат матеріалів 1.4. Норми витрат у бухгалтерському обліку 1.5.Нормування витрат – основа калькулювання	2/-	2/-	8/10
Тема 2. Виробнича собівартість промислової продукції: формування та особливості відображення в обліку 2.1. Виробнича собівартість промислової продукції та мета її розрахунку 2.2. Класифікація витрат 2.3. Групування витрат за економічними елементами 2.4. Визнання витрат та групування витрат виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) за статтями калькуляції	4/2	2/2	12/15
Тема 3. Нормування витрат виробництва промислових підприємств 3.1. Складання планової (нормативної) калькуляції 3.2. Методи обліку витрат і калькулювання виробничої собівартості продукції 3.3. Облік у допоміжних (підсобних) виробництвах, цехах 3.4. Облік незавершеного виробництва	2/-	2/-	8/10
Тема 4. Нормування витрат виробництва промислових підприємств : зведений облік та звітна калькуляція 4.1.Зведений облік витрат на виробництво і складання звітної калькуляції собівартості продукції 4.2. Витрати, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) 4.3. Визначення ціни та рентабельності виробництва продукції	2/2	2/-	8/10
Тема 5. Нормування в обліку витрат виробництва сільськогосподарських підприємств 5.1. Формування собівартості сільськогосподарської продукції 5.2. Групування витрат за економічними елементами, об'єктами тастаттями 5.3. Облік витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції	2/-	2/-	8/10
Тема 6. Нормування в обліку витрат на послуги. Формування собівартості перевезень на транспорті 6.1. Особливості формування собівартості послуг 6.2. Собівартість перевезень та класифікація відповідних витрат 6.3. Групування витрат за статтями калькуляції 6.4. Методи обліку і калькулювання собівартості перевезень 6.5. Особливості калькулювання собівартості на залізничному транспорті	2/-	2/-	8/15
Тема 7.Нормування в обліку витрат на будівельно-монтажні роботи 7.1. Особливості формування собівартостіпроектних і будівельно-монтажних робіт 7.2. Групування витрат за статтями калькуляції 7.3. Методи обліку і калькулювання собівартості будівельно-монтажних робіт	2/2	2/2	8/10
Разом	16/	14/4	60/80

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни

100 бальна: залік виставляється на підставі поточних оцінок за всі форми контролю.

Зараховано – **“відмінно”** – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;

Зараховано – **“добре”** – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;

Зараховано – **“задовільно”** – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;

Незараховано– студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:

– поточне оцінювання в кожному навчальному семестрі (35 %);

– виконання модульних контрольних робіт (30 %);

– тестування в Системі дистанційного навчання (35 %).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті (студент повинен отримати п’ять і більше оцінок) шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за практичні – 35. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

№ теми / Вид роботи	1	2	3	4	5	6	7	Разом
Практичне заняття	5	5	5	5	5	5	5	35
Самостійна робота (тестування та інші види робіт)	5	5	5	5	5	5	5	35
Модульна контрольна				15			15	30
Максимальна кількість балів	100							

Вимоги дописьмових робіт	Відповідно до навчального плану, студент виконує чотири модульні контрольні роботи. Головна мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально розписувати результати. Для студентів денної форми навчання передбачено дві модульні контрольні роботи виконані в аудиторії. Для студентів заочної форми навчання передбачено дві домашні контрольні роботи, які повинні бути надіслані на електронну пошту викладача за 10 днів до початку сесії.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставлення підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність не менше п'яти поточних оцінок
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Нормування в обліку» складає 60 годин. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4105). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.

7. Політика курсу

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимогах.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

У студентів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки, пройшовши онлайн курс на платформі Prometheus,Courserата ін. Сертифікат потрібно надіслати на електронну адресу викладача не пізніше ніж за 5 днів до останнього практичного заняття за розкладом. Приймаються також сертифікати, які підтверджують проходження курсу студентом і на інших платформах неформальної освіти, якщо курс розширює знання з дисципліни "Нормування в обліку"). Попередньо студент повинен погодити коректність обраного курсу.

8. Рекомендована література

1. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” (зі змінами і доповненнями) від 16.07.99 р. № 996 – XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text

2. Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” від 22.05.2003 № 851-IV, із змінами та доповненнями. Сайт Верховної ради України. URL: http://zakon.rada.gov.ua.

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань та господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями. URL: http://zakon1.rada.gov.ua.

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями.

5. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості; затв. наказом М-ва промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. Київ : ДП “Інформаційно-аналітичне агенство”, 2007. 305 с.

6. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: http://search.ligazakon.ua

7. Порядок подання фінансової звітності від 28.02.2000 р. № 419, із змінами та доповненнями . Сайт Верховної ради України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” сайт Верховної ради України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua

9. Бурлан С. А. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навч. посіб. / С. А. Бурлан, Н. В. Каткова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с.

10. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / В.М. Краєвський ... [та ін.]; Університет державної фіскальної служби України.Ірпінь : УДФСУ, 2021. 387 с.

11. Сторожук Т.М. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні : монографія. Університет державної фіскальної служби України, Кафедрабухгалтерського обліку. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 255 с.

12. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджені наказом Держбуду України від №573 від 31.12.2010.URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0573738-10#Text.

13. Методичні рекомендації з планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Мінагрополітики України від 18.05.2001 р. № 132.URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text.

14. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 05.02.2001 р. № 65).URL:https://zakononline.com.ua/documents/show/118493___118493.

15. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності, затверджені наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України №145 від 22.05.2002.URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/92425___92425.

Викладач Сас Л.С.